

Гомеопатія в терапії клімактеричних розладів

О.М. Юзько, А.Д. Вітюк

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, м. Київ

Резюме. Вивчено ефективність застосування, особливо-сті перебігу клімактеричних розладів та вплив на динаміку показників препарату «Сенія комп. Матрона» у поєднанні з мікродозованими лікарськими засобами замісної гормональної терапії (ЗГТ). Детальний аналіз анамнестичних даних і анкет жінок дозволив оцінити ступінь вираженості клімактеричних розладів при використанні ЗГТ та гомеопатичних засобів. Показано, що препарат «Сенія комп. Матрона» впродовж 8–12-ти тижнів комплексної терапії позитивно впливає на стан пацієнток у вигляді зменшення проявів клімактеричного синдрому (відчуття жару, підвищене потовиділення, серцебиття, головний біль, психоемоційні розлади та ін.).

Ключові слова: жінки, клімактеричний синдром, комплексна терапія, гомеопатія, «Сенія комп. Матрона».

Вступ

Передменопаузальний вік, як правило, є періодом найбільшої соціальної активності у жінок, які мають певний життєвий та творчий досвід і здатні з користю віддавати його суспільству. Особливого значення набувають різноманітні медичні та соціально-клінічні аспекти, що визначають якість життя жінки у цьому віці, а особливої уваги заслуговують питання, пов'язані з розвитком клімактеричних розладів [1, 2]. У цей період відбувається інволюція паренхіми яєчників, внаслідок чого спостерігається зниження продукції статевих гормонів (естрогену, прогестерону, тестостерону) та збільшення продукції гонадотропних гормонів гіпофізу. Клімактеричний синдром (КС) – це симптомокомплекс, до складу якого входять нейровегетативні, психоемоційні та метаболічно-ендокринні розлади. Тому при зменшенні функціональної активності яєчників пацієнткам призначають замісну гормональну терапію (ЗГТ), застосування якої значно зменшує частоту виникнення та поліпшує перебіг вазомоторних симптомів і розладів, покращує вуглеводно-ліпідний обмін, попереджає зниження мінеральної щільності кісткової маси і покращує якість життя таких хворих.

Застосування гомеопатичних препаратів природного походження, дія яких зумовлена стимуляцією та відновленням протекторних та адаптаційних механізмів, є одним із кроків для вирішення проблем, пов'язаних із клімактеричними розладами.

Мета роботи – визначення ефективності застосування комплексного терапевтичного впливу ЗГТ та гомеопатичного препарату «Сенія комп. Матрона» у жінок із клімактеричними розладами.

Матеріал і методи дослідження

Обстежено 73 жінки у віці 38–56 років (середній показник – $46,5 \pm 3,6$ років), які були розподілені на 2 групи в залежності від схеми лікування: I група – 30 жінок, які для зменшення клімактеричних проявів приймали мікродозовані препарати ЗГТ, II група – 43 жінки, яким

було призначено ЗГТ із додаванням препарату «Сенія комп. Матрона».

Критеріями відбору у дослідження була тривалість клімактеричного періоду (до 3-х років) та порушення менструального циклу (протягом 1-го року). Середня тривалість клімактеричних розладів у обстежених жінок становила $1,82 \pm 1,02$ років.

У всіх пацієнток клімактеричні розлади характеризувались проявами у вигляді вегетативно-судинних (відчуття жару, надмірна пітливість, головний біль, головокружіння, нудота, блювота, болі в області серця, серцебиття, коливання показників АТ) та нервово-психічних (дратівливість, депресія, плаксивість, агресивність, емоційна лабільність, втомлюваність, парестезії, поганий настрій і сон та ін.) розладів.

Функціональний стан гіпофізарно-яєчникової системи вивчали за допомогою гормональних, біохімічних, ультразвукових, рентгенологічних методів дослідження. При ретроспективному дослідженні аналізували дані соціально-економічного статусу, соматичного, гінекологічного, акушерського, імунологічного та алергологічного анамнезу.

Усі жінки пройшли повне клініко-лабораторне обстеження. Вивчалася вираженість гірсутизму шляхом визначення гірсутного числа згідно «гормональної» шкали Ферімана–Галвея за 4-бальною системою з урахуванням локалізації волосся в 9-ти гормональних зонах.

Трансабдомінальну та трансвагінальну ехографію та УЗД органів малого тазу виконували на апараті «HAWK 2102 EXL B-K medical» (Німеччина) із конвексними датчиками з частотою 3–5 і 5–9 МГц. При дослідженні яєчників вимірювали їх об'єм та яєчничково-матковий індекс (ЯМІ) за методом С.Г. Хачкарузова (1999). Рівень гормонів у сироватці крові визначали імуноферментним методом за допомогою тест-системи «Хема-медіка» (Росія).

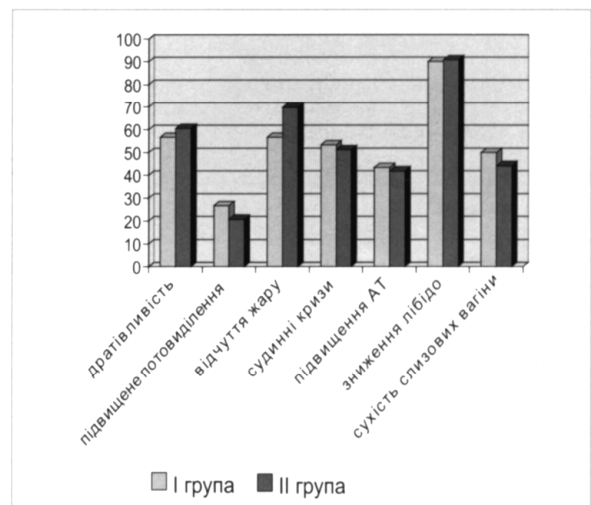

Рис 1. Частота виявлення проявів клімактеричного синдрому в обстежених жінок до лікування

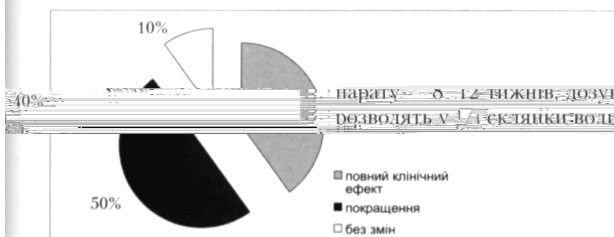

Рис. 2. Частота виявлення проявів клімактеричного синдрому у жінок I групи

Клопогон ефективний при естрогеновій недостатності за рахунок м'якої седативної, спазмолітичної дії, регулює сон та має антидепресивний ефект. Тривалість прийому препарату – 14 тижнів, дозування – по 10 крапель, які розводять у 1/4 склянки води, 2 рази на день за 30 хвилин до або через 1 годину після вживання їжі.

Результати досліджень опрацьовані за допомогою пакету комп'ютерних програм «Exel-2007» і «Statistica 5A». Дані наведені у вигляді середніх арифметичних значень та стандартних відхилень. Для визначення статистичної значимості враховувались достовірні розходження при $p < 0,05$.

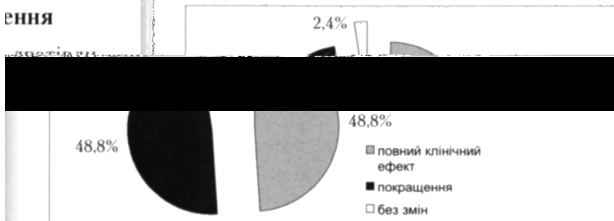

Рис. 3. Частота виявлення проявів клімактеричного синдрому у жінок II групи спостереження після лікування

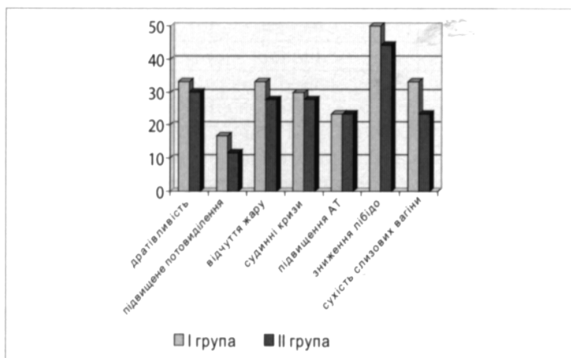

Рис. 4. Частота виявлення проявів клімактеричного синдрому у обстежених жінок після лікування

Також була розроблена спеціальна анкета для оцінки ефективності терапевтичних заходів, де занотовувалися діагноз, супутні захворювання, тривалість клімактеричних розладів, вказівка на попередньо проведене лікування. Впродовж 14-ти днів проводилося визначення всіх симптомів у жінок до початку лікування. Динаміка загальних та вегетативних симптомів реєструвалася у відповідних анкетах.

Клімактеричні розлади оцінювали за 5-бальною шкалою (від «ні» до «симптом проявляється дуже сильно») у вигляді вербальної аналогової шкали оцінки менопаузи: відчуття жару, надмірна пітливість, головний біль, головокружіння, нудота, блювота, болі в області серця, серцебиття, порушення сну, депресивність, дратівливість, зниження пам'яті, зниження лібідо, розлади сечостатевої системи, сухість слизової вагіни, болі в суглобах та м'язах, інтрасомнічні порушення сну (пробудження через напади жару). Ефективність терапії визначалася з урахуванням зниження сумарної оцінки тяжкості проявів клімактеричних розладів після 8–12-ти тижнів лікування. Під час дослідження також реєструвалася частота застосування лікарського препарату та його терапевтичні та побічні ефекти.

Препарат «Сепія комп. Матрона» містить лахезіс, що впливає на жіночі статеві органи, зменшує пітливість, відчуття жару, серцебиття, збудження нервової системи. Сепія застосовується при мігрені, сильних головних болях, рецидивуючих запаленнях сечостатевої системи, схильності до перепадів настрою, депресії, дратівливості.

Результати досліджень та їх обговорення

До показань лікування склади на клімактеричний синдром підвищене потовиділення – у 64 (87,7%), 8 (26,7%) і 9 (20,7%) відповідно.

Кількість випадків нападів жару протягом однієї доби становила від 10–12 до 2–4 епізодів (середній показник – 5–6 епізодів), що, безперечно, є причиною інтрасомнічних порушень сну, які відмічалися у 17 (56,6%) пацієнток I групи і у 30 (69,8%) жінок II групи. Судинні кризи було зареєстровано у 16 (53,3%) і 22 (51,2%) обстежених відповідно, високий артеріальний тиск (150/100 мм. рт. ст.) – у 13 (43,3%) і 18 (41,8%), скарги на зниження лібідо – у 27 (90,0%) і 39 (90,7%), скарги на сухість слизової вагіни – у 15 (50,0%) і 19 (44,2%) опитаних жінок (рис. 1).

У результаті застосування гомеопатичного препарату «Сепія комп. Матрона» повний клінічний ефект був досягнутий у 12 (40,0%) жінок I групи та у 21 (48,8%) пацієнток II групи, покращення загального стану відмічалось у 15 (50,0%) і 21 (48,8%) хворих відповідно, підвищення артеріального тиску припинилось у 13 (43,3%) і 37 (86,0%) випадків, при цьому у 5 (14,0%) жінок II групи позитивної динаміки не спостерігалось через те, що у них була артеріальна гіпертензія, не пов'язана з клімактеричним синдромом. Покращення загально клінічного статусу, вегетативної симптоматики, стану слизових вагіни представлена на рис. 2 і 3.

У 8 (30,3%) жінок I групи та 13 (26,2%) пацієнток II групи внаслідок проведеної терапії відмічалось зменшення проявів надмірної дратівливості, скарги на пітливість зменшились у 24 (32,9%) опитаних основної групи, із них 5 (16,7%) належали до I групи і 5 (11,6%) – до II. Кількість випадків нападів жару протягом однієї доби після проведеного лікування зменшилась від 4–5 до 1–2 епізодів (середній показник – 2–3 епізоди), що сприяло зменшенню інтрасомнічних порушень сну у 9 (30,3%) і 12 (27,9%) обстежених відповідно.

Судинні кризи спостерігалися у 9 (30,0%) I групи і у 12 (27,9%) жінок II групи, високий артеріальний тиск (140/95 мм. рт. ст.) – у 7 (23,3%) і 10 (23,3%) відповідно, при цьому у 5 (14,0%) жінок II групи позитивної динаміки не відмічалось, оскільки в них була артеріальна гіпертензія, не пов'язана із клімактеричним синдромом. Скарги на зниження лібідо висувало 15 (50,0%) респонденток I групи і 19 (44,2%) жінок II групи, сухість слизової оболонки вагіни відмічали 10 (33,3%) і 10 (23,3%) хворих (рис. 4).

Динаміка клінічних проявів клімактеричного синдрому у жінок обох груп спостереження представлена у табл. 1.

Висновки

Застосування гомеопатичного препарату «Сепія комп. Матрона» у поєднанні із ЗГТ дозволило в 1,22 рази зменшити прояви загальноклінічної та вегетативної симптоматики при клімактеричному синдромі та досягти

Особенности клинических проявлений климактерического синдрома у женщин в зависимости от проведенного лечения

Показник	I группа (n=30)		II группа (n=43)		
	абс. число	%	абс. число	%	
Дративливость	до лечения	17	56,7	26	60,5
	после лечения	8	30,0	11	25,2
	полный клинический эффект	7	26,7	15	34,2
Повышенное потоотделение	до лечения	8	26,7	9	20,9
	после лечения	5	16,7	5	11,6
	полный клинический эффект	3	10,0	4	9,3
Видчуття жару	до лечения	17	56,7	30	69,8
	после лечения	9	30,0	12	27,9
	полный клинический эффект	8	26,7	18	41,9
Судинні кризи	до лечения	16	53,3	22	51,2
	после лечения	9	30,0	12	27,9
	полный клинический эффект	7	23,3	10	23,2
Підвищення АТ	до лечения	13	43,3	18	41,8
	после лечения	7	23,3	10	23,3
	полный клинический эффект	6	20,0	8	18,6
Зниження лібідю	до лечения	27	90,0	39	90,7
	после лечения	15	50,0	19	44,2
	полный клинический эффект	12	40,0	20	46,5
Сухість слизових вагіни	до лечения	15	50,0	19	44,2
	после лечения	10	33,3	10	23,3
	полный клинический эффект	5	16,7	9	20,9

полного клинического эффекта у 21 (48,8%) женщин II группы, при цьому в I группе спостереження, де хворим призначалася лише ЗГТ, таких випадків було майже в 2 рази менше – 12 (40,0%).

Таким чином, можна зробити висновок, що при лікуванні жінок із проявами климактерического синдрому доцільно використовувати комплексну терапію з включенням гомеопатичного препарату «Сепія комп. Матрона».

ЛИТЕРАТУРА

1. Герхард И., Макаров О., Венцовский Б. Лечение климактерических расстройств при помощи гомеопатического комбинированного препарата // Gyn. Praktische Gynakologie. – 1998. – V. 3. – P. 406–406.
 2. Гинекология от десяти учителей / Под ред. С. Кемпбелла и Э. Монга. – М.: 2001. – С. 9–14.
 3. Зайдиева И.З. // Гинекология. – 2003. – Т. 5, № 1. – С. 10–15.
 4. Манушаров Р.А., Черкезова Э.И. Применение Климатоплана при климактерических расстройствах в постменопаузе // Рус. мед. журн. – 2005. – Т. 13, № 28. – С. 34–39.
 5. Сметник В.П. Клиническая эффективность заместительной гормональной терапии. – М.: 2001. – С. 9–14.
 6. Astrochmann H.P.G. // Climacteric. – 2003. – V. 6. – P. 337–346.
 7. Van Seumeren I. // Maturitas. – 2000. – V. 34 (suppl. 1). – P. 3–8.

климактерических расстройств / **of climacteric frustrations**

О.М. Юзько, А.Д. Витюк / **O.M. Yuzko, A.D. Vityuk**

Резюме. Изведена ефективність і вплив динаміки клімактерических розстройств та вплив на динаміку показників біобіохімічних маркерів застосування «Сепія комп. Матрона» в поєднанні з мікродозованими лікаретвенними препаратами замещающей гормональной терапії (ЗГТ). Детальний аналіз анамнестических даних та анкет жінки дозволяють оцінити ступінь вираженості клімактерических розстройств при комплексном назначенні ЗГТ та гомеопатических средств. Показано, что препарат «Сепія комп. Матрона» в сочетании с 8–12-ти недельной комплексной терапией может положительно влиять на состояние пациенток в момент представления decrease of climacteric syndrome.

Summary. It is explored the efficiency of current climacteric frustrations and influence on dynamics of indicators of application «Sepia comp. Matrona» in combination with microdosed medical agents of replaceable therapy. The detailed analysis of anamnestic data of women has allowed to estimate the expressiveness of climacteric frustration in complex of HRT and homeopathic applications. It is shown that application «Sepia comp. Matrona» within 8–12 weeks of complex therapy is positive influences on patients condition in the point of presentation decrease of climacteric syndrome.